

De voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 AE Den Haag

Den Haag
20 november 2003

Ons kenmerk
IB/03/49019

Uw kenmerk

Onderwerp

Publicatie OESO Education Policy Analysis 2003

Bijlage(n)

- Education Policy Analysis 2003
- Nederlandse samenvatting
- OESO persbericht

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) publiceert op 20 november het jaarlijkse rapport Education Policy Analysis 2003. Graag bied ik u hierbij het rapport aan, met een door mijn ministerie opgestelde Nederlandse samenvatting en een persbericht van de OESO.

Het doel van dit OESO-rapport is om door middel van internationale en vergelijkende analyses van nationaal beleid landen te helpen hun eigen beleidsmatig handelen in een breder perspectief te plaatsen en om innovatieve ontwikkelingen te signaleren waar landen van kunnen leren. De onderwerpen die in deze editie aan de orde komen zijn:

- scholingsvoorzieningen aan zorgleerlingen
- loopbaanoriëntatie en –begeleiding
- bestuurlijke veranderingen in het hoger onderwijs
- strategieën voor investeren in Leven Lang Leren voor volwassenen

In deze editie wordt de nadruk gelegd op het belang van beleidssamenhang. Zoals blijkt uit bovenstaande thema's, wordt bij 'onderwijs' niet langer alleen gedacht aan kinderen en jongvolwassenen, maar wordt meer en meer gekeken naar een voortgaand proces van ontwikkeling van kennis en vaardigheden gedurende het hele leven. Deze verbreding van het begrip onderwijs vergt dan ook een nauwe samenhang tussen beleid op onderwijsgebied en beleid op het gebied van sociale zaken, werkgelegenheid en economische zaken. De op handen zijnde oprichting van het Platform Leven Lang Leren is mijns inziens een goede manier om deze samenhang ook in de Nederlandse situatie te bewerkstelligen. Uit de keuze van de bovenstaande onderwerpen blijkt dat de OESO zich behalve op economische onderwerpen ook steeds meer richt op onderwerpen betreffende sociale cohesie; ik onderschrijf deze ontwikkeling van harte.

Scholingsvoorzieningen aan zorgleerlingen

In Nederland is het beleid er sinds de jaren '90 op gericht de integratie van leerlingen met een leerprobleem of handicap in het regulier onderwijs te bevorderen. Daarbij hebben ouders sinds kort als het gaat om kinderen met een handicap de mogelijkheid te kiezen tussen speciaal of regulier onderwijs. Er is bewust voor gekozen om het speciaal onderwijs te handhaven en de daar opgebouwde expertise aan te wenden voor het begeleiden van leerlingen in het regulier onderwijs. Daarbij is aandacht voor behoud en verbetering van de kwaliteit van het regulier en speciaal onderwijs. In toenemende mate worden leerlingen met een leerprobleem of handicap in het regulier onderwijs opgevangen. Wetgeving op dit terrein is echter recentelijk ingevoerd. 'Weer Samen naar School' in 1998 en de 'Leerlinggebonden Financiering' pas dit jaar. De effecten daarvan zijn nog niet duidelijk. In 2004 worden beide trajecten in samenhang nog uitgebreid geëvalueerd. Dan zal er meer inzicht zijn in de effecten van het ingezette beleid, dat er op is gericht het aantal in het regulier onderwijs geïntegreerde leerlingen met een leerprobleem of handicap te vergroten.

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding

Ik ben het eens met de constatering van de OESO dat met loopbaanoriëntatie en -begeleiding een actiever arbeidsmarktbeleid wordt bevorderd, een leven lang leren gestimuleerd wordt en de sociale mobiliteit toeneemt – met name voor zwakkere groepen in de samenleving. Het zorgt niet alleen voor effectievere allocatie vanwege betere aansluiting van individuele talenten en kwalificaties op de arbeidsmarkt, het kan ook leiden tot lagere werkloosheid, minder voortijdig schoolverlaten en toenemende sociale integratie van bijvoorbeeld bijstandsgerechtigden en minderheden. Volgens de OESO zou de toegang tot loopbaaninformatie beter en breder toegankelijk gemaakt moeten worden. In navolging van mijn beleid in het hoger onderwijs (HBO) zal ik ook in het beroepsonderwijs een studiekeuzegids uit laten brengen waarin een goed beeld wordt gegeven van de verschillende opleidingen die gevolgd kunnen worden aan de diverse MBO-instellingen. Daarnaast wordt er momenteel voor het beroepsonderwijs een haalbaarheidsstudie gedaan naar de mogelijkheid om een database te ontwikkelen waarin alle aanwezige studie-informatie wordt ontsloten. Verder beveelt de OESO aan dat de opleiding van loopbaanoriëntatiebegeleiders, dat de coördinatie en planning van diensten tussen de verschillende actoren verbeterd moet worden en dat er meer en betere informatie over loopbaanoriëntatie en -begeleiding beschikbaar moet zijn voor beleidsmakers. Voor Nederland is het niet mogelijk eisen te stellen aan de opleiding van begeleiders en de door hen uit te voeren diensten; de middelen voor loopbaanoriëntatie en begeleiding worden namelijk via de lumpsum aan de scholen overgemaakt, de scholen bepalen vervolgens zelf hoe ze deze middelen inzetten. Het platform beroepsonderwijs heeft van mijn ministerie de opdracht gekregen de kwaliteit van de loopbaanoriëntatie en -begeleiding op scholen (zowel VO als BVE) te verbeteren. Zij voeren daartoe gesprekken met het veld en zorgen ervoor dat scholen good practices met elkaar gaan uitwisselen. Beleidsmakers zullen een beter zicht krijgen op wat er gebeurt op het gebied van loopbaan oriëntatie en -begeleiding doordat de inspectie dit jaar hieraan in het inspectietoezicht in zowel het VO als in het BVE extra aandacht zal besteden.

Bestuurlijke veranderingen in het hoger onderwijs

De analyse in dit hoofdstuk laat opmerkelijke overeenkomsten zien in de ontwikkelingen die het hoger onderwijs in de OECD landen doormaakt, alsmede in de bestuurlijke en beleidsmatige dilemma's waar de instellingen en nationale overheden een antwoord voor zoeken. Autonomie neemt toe, directe staatsinvloed neemt af maar deze trend gaat vergezeld van invoering van nieuwe instrumenten en mechanismen, met betrekking tot onder andere het monitoren van prestaties, kwaliteit en financiering. De in de analyse beschreven trends zijn ook voor de Nederlandse situatie in grote lijnen zeer herkenbaar. Voorzover bepaalde trends niet al onderdeel uitmaken van het huidige beleid, of reeds in wet- en regelgeving zijn verwerkt, komen zij in het HOOP 2004 aan de orde, zoals prestatiecontracten, de rol van de overheid en de discussie publieke versus private financiering.

Strategieën voor investeren in een Leven Lang Leren voor volwassenen

De in dit hoofdstuk gepresenteerde analyse van kosten en baten van investeringen in leven lang leren en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen sluiten goed aan bij de Nederlandse perceptie daarvan. Het gaat dan onder andere om een verschuiving van aanbod- naar vraagstimulering, om de prikkels die kunnen uitgaan van een verdere implementatie van een systeem van Erkenning van Verworven Competenties (EVC) op het leren van volwassenen en om co-financieringsmechanismen, die een positieve invloed kunnen hebben op het investeren in leren door zowel individu, werkgever en overheid. Daarbij wordt aangetekend dat voor laagopgeleiden een andere aanpak nodig zal zijn dan voor hoogopgeleiden. De Nederlandse experimenten met de individuele leerrekening worden in de analyse aangehaald als een goed voorbeeld van het onderzoeken van de mogelijkheden van co-financiering. Het kabinet zal de komende periode initiatief nemen om de afstemming en coördinatie op het terrein van leven lang leren te verstevigen en uitvoering te geven aan enkele prioritaire aandachtsgebieden. Het kabinet is voornemens hiertoe een Platform Leven Lang Leren op te richten.

Ik hoop u met deze informatie van dienst te zijn.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)